

I

(Rezoluții, recomandări și avize)

RECOMANDĂRI

CONSILIU

RECOMANDAREA A CONSILIULUI

din 8 decembrie 2022

privind educația și îngrijirea timpurie a copiilor: obiectivele de la Barcelona pentru 2030

(2022/C 484/01)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 292 coroborat cu articolul 153 alineatul (1) litera (i),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) Pentru a îndepărta factorii de descurajare a participării femeilor pe piața forței de muncă, Consiliul European de la Barcelona a stabilit în 2002 obiective pentru 2010 cu privire la îngrijirea copiilor: și anume asigurarea educației și îngrijirii timpurii a copiilor (ECEC) pentru cel puțin 33 % dintre copiii cu vârste mai mici de trei ani și pentru cel puțin 90 % dintre copiii cu vârste cuprinse între trei ani și vârsta de școlarizare obligatorie ⁽¹⁾. Deși aceste obiective au fost atinse în medie la nivelul Uniunii Europene, continuă să existe diferențe semnificative între statele membre și în interiorul acestora, în special în cazul copiilor care provin din gospodării cu venituri mai mici și în cazul copiilor din cea mai mică grupă de vârstă.
- (2) Obiectivul prezentei recomandări este de a încuraja statele membre să sporească participarea la servicii ECEC accesibile, abordabile ca preț și de înaltă calitate, ținând seama, în același timp, de cererea de servicii ECEC și în concordanță cu modelele naționale de furnizare, pentru a facilita participarea femeilor pe piața forței de muncă și a consolida dezvoltarea socială și cognitivă a tuturor copiilor, în special a celor care se află în situații vulnerabile sau provin din medii defavorizate.
- (3) Responsabilitățile de îngrijire a copiilor, în special a copiilor foarte mici, reprezintă un obstacol semnificativ în calea participării femeilor pe piața forței de muncă. În ancheta asupra forței de muncă din 2021, 27,9 % dintre femeile neîncadrate în muncă au indicat că îngrijirea copiilor sau a adulților cu nevoi de îngrijire a fost principalul motiv pentru a nu căuta un loc de muncă, comparativ cu doar 8,0 % dintre bărbați. În 2019, înainte de pandemie, aceste cifre erau de 32,6 % și, respectiv, 7,6 % ⁽²⁾. În același timp, rata de ocupare a persoanelor cu copii mai mici de șase ani a fost de 90,1 % în rândul bărbaților, față de 67,2 % în rândul femeilor. În Europa, responsabilitățile de îngrijire neremunerate împiedică aproximativ 7,7 milioane de femei, față de doar 450 000 de bărbați, să participe pe piața forței de muncă. Pondere disproporționată a femeilor în munca de îngrijire este, de asemenea, una dintre principalele cauze profunde ale diferenței de remunerare dintre femei și bărbați ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Consiliul European de la Barcelona din 15 și 16 martie 2002, SN 100/1/02 REV 1.

⁽²⁾ Tabelul LFSA_IGAR din baza de date a Eurostat, *Care of adults with disabilities or children and other family or personal reasons* (îngrijirea adulților cu handicap sau a copiilor și alte motive familiale sau personale), procentul din populație care nu participă la piața forței de muncă și care dorește să lucreze, grupa de vârstă 15-64 de ani.

⁽³⁾ Raportul Institutului European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (EIGE): „Inegalitățile de gen în ceea ce privește îngrijirea și consecințele asupra pieței forței de muncă”, 12953/20 ADD 1.

- (4) De asemenea, este mai probabil ca femeile să își adapteze modelele de lucru la responsabilitățile de îngrijire. Acest lucru are un impact de durată asupra carierelor lor și contribuie la diferențele de remunerare și de pensii dintre femei și bărbați. Femeile încadrate în muncă petrec zilnic, în medie, cu 90 de minute mai mult decât bărbații încadrați în muncă pentru activități casnice și de îngrijire directă. Abordarea disparităților de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă reprezintă un argument economic clar, deoarece contribuie la creșterea economică și este probabil să genereze efecte pozitive asupra productivității. În plus, abordarea disparităților de gen are efecte pozitive bine stabilite asupra reducerii sărăciei și a incluziunii sociale și oferă o modalitate de a răspunde la problema diminuării forței de muncă.
- (5) Disponibilitatea unor servicii de îngrijire accesibile din punct de vedere financiar și de înaltă calitate are un impact pozitiv semnificativ asupra situației ocupării forței de muncă a îngrijitorilor, în special a femeilor. Pe măsură ce furnizarea de servicii de ECEC s-a intensificat la nivelul Uniunii, disparitatea de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă a fost redusă de la 17,7 puncte procentuale în 2002 la 10,8 puncte procentuale în 2021. Aceste progrese au stagnat însă în ultimii ani.
- (6) În Pilonul european al drepturilor sociale se pune în evidență importanța egalității de gen, a echilibrului dintre viața profesională și cea privată și a ECEC, acestea constituind obiective-cheie ale Uniunii. Pilonul european al drepturilor sociale prevede că egalitatea de tratament și de șanse între femei și bărbați trebuie asigurată și promovată în toate domeniile, inclusiv în ceea ce privește participarea pe piața forței de muncă, condițiile de angajare și evoluția carierei. Se recunosc, de asemenea, dreptul copiilor la servicii de ECEC accesibile din punct de vedere financiar și de bună calitate, dreptul copiilor la protecție împotriva sărăciei și dreptul copiilor din medii defavorizate la măsuri specifice de sporire a egalității de șanse.
- (7) Planul de acțiune privind pilonul european al drepturilor sociale propune ca cel puțin 78 % din populația cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani să aibă un loc de muncă până în 2030. Pentru atingerea acestui obiectiv, în planul de acțiune este stabilit obiectivul de reducere cu cel puțin jumătate, față de 2019, a disparității de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, inclusiv prin sporirea furnizării de servicii formale de ECEC. În planul de acțiune se recunoaște că sporirea furnizării de servicii formale de ECEC ar sprijini o participare mai puternică a femeilor pe piața forței de muncă și o mai bună conciliere a vieții profesionale cu viața de familie și cu viața privată.
- (8) Există diferențe semnificative între statele membre în ceea ce privește modul în care acestea oferă sprijin părinților. În unele state membre se pune un accent mai mare pe oferirea unor sisteme de concedii pentru creșterea copilului plătite sau compensate în mod corespunzător în cel puțin primele 12 luni din viața copilului, ceea ce duce la rate foarte ridicate de utilizare a concediului pentru creșterea copilului. Alte state membre se concentrează mai mult pe furnizarea de servicii de ECEC copiilor de la o vârstă foarte fragedă. În acest din urmă grup de state membre, copiii participă în mod normal la ECEC încă din primul lor an, iar concediul plătit sau compensat pentru creșterea copilului nu depășește cuantumul minim prevăzut de dreptul Uniunii. Noul obiectiv pentru copiii cu vârsta sub trei ani stabilit în prezenta recomandare urmărește găsirea unui echilibru între aceste abordări divergente. Având în vedere considerațiile de mai sus, pentru grupa de vârstă a copiilor cu vârsta sub trei ani, obiectivul global este o rată de participare de 45 %, obiectiv pe care toate statele membre ar trebui să depună eforturi să îl atingă.
- (9) Cu toate acestea, statele membre care se situează sub obiectivul anterior de 33 % nu ar trebui neapărat să atingă obiectivul anterior sau noul obiectiv până în 2030. Se recomandă, în schimb, ca acestea să își sporească ratele de participare cu cel puțin un procent specific, care să reflecte situația inițială a fiecărui stat membru în cauză și modelul său de utilizare a concediului pentru creșterea copilului. Acest lucru ar trebui să permită în mod realist statelor membre respective să se apropie de obiectivul de 45 %. Statele membre care sunt mai departe de atingerea obiectivului ar trebui să depună eforturi mai mari pentru a recupera întârzierile.
- (10) Având în vedere fluctuația semnificativă a ratelor de participare la ECEC de la un an la altul și faptul că datele din 2021 încă reflectă impactul pandemiei de COVID-19 în unele state membre, rata medie de participare la ECEC din ultimii cinci ani dinaintea adoptării prezentei recomandări [potrivit datelor statistice UE referitoare la venit și la condițiile de viață (EU-SILC)] a fost aleasă ca bază de referință pentru stabilirea creșterii minime a participării la ECEC în cazul statelor membre care nu au atins încă obiectivul anterior.

- (11) La nivelul Uniunii există mai multe recomandări și directive în domeniul egalității de gen și al condițiilor de muncă, în care se abordează anumite aspecte cu relevanță pentru obiectivele de la Barcelona. Directiva (UE) 2019/1158 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁴⁾, de exemplu, creează un cadru pentru asigurarea echilibrului de gen în utilizarea concediilor pentru creșterea copilului și a formulelor flexibile de lucru, precum și a concediului pentru îngrijitor.
- (12) Mai multe inițiative ale Uniunii au pus în evidență importanța ECEC pentru copii. La baza prezentei recomandări se găsesc următoarele inițiative de politică: Rezoluția Consiliului privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației (2021-2030) ⁽⁵⁾, care include un obiectiv la nivelul UE potrivit căruia cel puțin 96 % dintre copiii cu vârsta cuprinsă între trei ani și vârsta de înscriere obligatorie în învățământul primar ar trebui să participe la ECEC; Recomandarea Consiliului din 22 mai 2019 privind sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire timpurie a copiilor ⁽⁶⁾, care contribuie la îmbunătățirea de către statele membre a serviciilor de ECEC și subliniază faptul că astfel de servicii trebuie să fie incluzive, accesibile din toate punctele de vedere, inclusiv din punct de vedere financiar, și de înaltă calitate; Comunicarea Comisiei intitulată „Strategia UE privind drepturile copilului” ⁽⁷⁾, care include o serie de acțiuni-cheie care ar trebui întreprinse de Comisie în vederea unei mai bune promovări și protecții a drepturilor copiilor și care recunoaște că ECEC este benefică pentru dezvoltarea cognitivă și socială a copiilor și Recomandarea Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii ⁽⁸⁾, prin care se urmărește să se asigure accesul gratuit și efectiv la servicii esențiale, inclusiv la ECEC, pentru copiii expuși riscului de sărăcie sau de excludere socială, în toate regiunile, inclusiv în zonele îndepărtate și rurale.
- (13) Atunci când investesc în servicii de ECEC, statele membre ar trebui să țină seama nu doar de disponibilitatea locurilor, ci și de o serie de parametri, cum ar fi intensitatea în timp a participării, rata de participare la ECEC a copiilor expuși riscului de sărăcie sau de excludere socială, precum și accesibilitatea din toate punctele de vedere, inclusiv din punct de vedere financiar, și calitatea serviciilor furnizate. Prin urmare, prezenta recomandare conține măsuri pentru abordarea acestor aspecte.
- (14) În scopul de a facilita participarea pe piața forței de muncă a îngrijitorilor principali, care sunt predominant femei, numărul de ore petrecute în structurile de ECEC ar trebui să fie suficient pentru ca părinții să se poată implica în mod semnificativ în activități de muncă remunerată. Ar trebui încurajată participarea, ținând seama de interesul superior al copilului și permițând în același timp părinților să facă alegeri caracterizate prin egalitate de gen în ceea ce privește echilibrul dintre viața profesională și cea privată atunci când recurg la servicii de ECEC. În cazul în care copiii nu frecventează încă structuri de ECEC cu program complet, ambii părinți ar trebui să facă uz de drepturile la concediul pentru creșterea copilului și la formulele flexibile de lucru prevăzute în Directiva (UE) 2019/1158, cum ar fi munca cu fracțiune de normă, programul de lucru flexibil și telemunca, pentru asigurarea repartizării în mod egal a responsabilităților de îngrijire, iar participarea ar trebui să crească treptat, odată cu vârsta copilului. Dată fiind importanța acestui aspect, este important să se monitorizeze atât intensitatea în timp a participării copiilor la ECEC, cât și participarea la ECEC în general.
- (15) În plus, femeile care au copii și un nivel scăzut de competențe profesionale, femeile migrante, femeile care au copii și trăiesc în gospodării cu venituri mici și femeile care sunt unice susținătoare ale unei familii monoparentale se confruntă cu mai multe obstacole în ceea ce privește formarea și găsirea unui loc de muncă și cu mai mulți factori de descurajare a încadrării sau reîncadrării în muncă, deoarece participarea copiilor lor la structurile de ECEC este marcată de constrângeri financiare și nefinanciare. Încurajarea unei participări mai mari a copiilor care se află în situații vulnerabile și a celor care provin din medii defavorizate la structuri de ECEC incluzive ar avea un impact benefic asupra șanselor ca mamele lor să se întoarcă în câmpul muncii. De asemenea, ar ajuta femeile să echilibreze mai bine viața profesională cu viața de familie și viața privată.
- (16) Părinții cu handicap și părinții cu copii cu handicap se confruntă cu obstacole și provocări deosebite în ceea ce privește accesul la piața muncii. Facilitarea participării copiilor cu handicap la serviciile de ECEC generale, după caz, ținând seama de tipul și gradul de handicap, de evaluarea experților și de interesul superior al copilului, îi poate ajuta pe părinți să își concilieze mai bine viața profesională cu viața de familie și cu viața privată.

⁽⁴⁾ Directiva (UE) 2019/1158 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor și de abrogare a Directivei 2010/18/UE a Consiliului (JO L 188, 12.7.2019, p. 79).

⁽⁵⁾ JO C 66, 26.2.2021, p. 1.

⁽⁶⁾ Recomandarea Consiliului din 22 mai 2019 privind sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire timpurie a copiilor (JO C 189, 5.6.2019, p. 4).

⁽⁷⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor intitulată „Strategia UE privind drepturile copilului”, [COM(2021) 142 final, 24 martie 2021, p. 1].

⁽⁸⁾ Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii (JO L 223, 22.6.2021, p. 14).

- (17) Participarea la structurile de ECEC are beneficii multiple pentru copii. Există dovezi că furnizarea unor servicii de ECEC de calitate joacă un rol esențial în îmbunătățirea dezvoltării cognitive, sociale și educaționale a copiilor de la o vârstă timpurie. În conformitate cu Recomandarea Consiliului privind sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire timpurie a copiilor, participarea la ECEC poate constitui un instrument eficace pentru realizarea echității educaționale pentru copiii aflați în situații defavorizate, precum copiii cu handicap sau cu nevoi educaționale speciale, copiii din gospodării expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, inclusiv gospodăriile monoparentale, copiii care provin dintr-un context de migrație, copiii refugiați, copiii romi și copiii aparținând altor grupuri minoritare, copiii care trăiesc în zone rurale și îndepărtate cu infrastructuri de îngrijire inadecvate și copiii aflați în structuri de îngrijire alternativă.
- (18) În Recomandarea Consiliului de instituire a unei Garanții europene pentru copii și în Recomandarea Consiliului privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor ⁽⁹⁾ se subliniază faptul că accesul egal la servicii de ECEC de calitate și incluzive este esențial pentru întreruperea transmiterii excluziunii sociale și asigurarea egalității de șanse pentru copiii aflați în situații defavorizate. Garanția europeană pentru copii recomandă statelor membre să prezinte planuri naționale de punere în aplicare a recomandării, în termen de nouă luni de la adoptarea acesteia. Cu toate acestea, ratele de participare a copiilor aflați în situații defavorizate rămân considerabil mai scăzute, în special în cadrul celei mai mici grupe de vârstă, ceea ce poate duce mai târziu la rezultate mai slabe în materie de educație și la rate ridicate de abandon școlar, în special în cazul copiilor romi sau al copiilor proveniți dintr-un context de migrație, precum și al copiilor lipsiți de îngrijire părintească. Prin urmare, este important să se elimine decalajul de participare la ECEC dintre acești copii și întreaga populație de copii. De asemenea, trebuie să se acorde atenție reducerii decalajului de participare dintre chintila superioară și cea inferioară de venit. Participarea la ECEC este relevantă și pentru copiii care fug din calea războiului din Ucraina, precum și pentru alți copii care solicită sau primesc protecție în Uniune. Ar trebui să se asigure accesul egal la servicii de ECEC generale favorabile incluziunii și nesegregate pentru toți copiii potențial vulnerabili.
- (19) La fel, copiii cu handicap au dreptul de a participa la servicii de ECEC generale în condiții egale cu ceilalți. Jumătate dintre copiii cu handicap sunt îngrijiți numai de părinții lor. Prin urmare, este important să se asigure că serviciile de ECEC sunt accesibile, incluzive și combinate cu măsuri specifice de facilitare a abordării nevoilor specifice, inclusiv măsuri de eliminare a barierelor și de combatere a segregării, de înzestrare a personalului cu competențele necesare sau de angajare de personal special care să poată aborda nevoile individuale și programe de învățământ individualizate, când este necesar.
- (20) Trebuie să se acorde o atenție deosebită eliminării decalajului în ceea ce privește participarea copiilor expuși riscului de sărăcie sau de excluziune socială și a copiilor cu handicap sau cu nevoi educaționale speciale la sistemele ECEC în cazurile în care administrațiile naționale pentru afaceri sociale, sănătate și educație sunt responsabile separat pentru diferite componente ale ECEC.
- (21) Pentru a se asigura că participarea la ECEC este benefică pentru copii, este esențial ca serviciile de ECEC să fie de înaltă calitate. Deși nu există un mod unic de definire și măsurare a conceptului de calitate în contextul ECEC, esența acestui concept este calitatea interacțiunii dintre adulți și copii, indiferent de sistemul de ECEC existent. Statele membre ar trebui să asigure furnizarea unor servicii de ECEC de înaltă calitate, ținând seama de diferitele dimensiuni stabilite în Recomandarea privind sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire timpurie a copiilor, printre care accesul la servicii de ECEC, calificările și condițiile de muncă ale personalului, programa pedagogică, monitorizarea și evaluarea, precum și guvernanta și finanțarea serviciilor de ECEC. Elemente precum raportul dintre numărul membrilor personalului și numărul de copii, calificările personalului și formarea profesională continuă au o importanță deosebită.
- (22) Calitatea serviciilor de ECEC este un factor important și în stabilirea încrederii dintre părinți și instituțiile care oferă educație și îngrijire și, prin urmare, un factor important în facilitarea unei participări sporite la ECEC.
- (23) O altă dimensiune importantă a furnizării serviciilor de ECEC este accesibilitatea. Aceasta include o infrastructură adecvată și capacități de primire și programe de funcționare corespunzătoare, precum și adaptarea la nevoile speciale ale părinților și asistență pentru depășirea procedurilor administrative complexe. Sprijinul pentru parcurgerea procedurilor administrative ar trebui acordat sub diferite forme, inclusiv la nivel lingvistic și digital, în special în cazul grupurilor care se află într-o situație vulnerabilă sau provin din medii defavorizate și care, de exemplu, nu pot utiliza instrumentele digitale sau nu au acces la acestea. Aceasta include, de asemenea, accesibilitatea pentru persoanele cu handicap, inclusiv pentru copii, părinți și profesioniști, în conformitate cu Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap și cerințele de accesibilitate prevăzute în Directiva (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ Recomandarea Consiliului din 12 martie 2021 privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor, (JO C 93, 19.3.2021, p. 1).

⁽¹⁰⁾ Directiva (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor (JO L 151, 7.6.2019, p. 70).

- (24) În plus, accesibilitatea include simplificarea procedurilor și profesionalizarea personalului și a specialiștilor în vederea sprijinirii adecvate a copiilor cu handicap sau cu nevoi educaționale speciale și a altor grupuri vulnerabile, în structuri generale nesegregate. Statele membre ar trebui să se asigure că sunt eliminate și prevenite barierele din calea utilizării serviciilor de ECEC, inclusiv pentru persoanele cu handicap, și că serviciile de ECEC sunt cu adevărat incluzive.
- (25) La abordarea accesibilității ar trebui să se țină seama de dezechilibrele teritoriale. Timpul lung de deplasare, determinat de distanță, de lipsa sau limitarea legăturilor de transport și de aglomerarea traficului, poate constitui o barieră în calea participării, în special în cazul copiilor cu handicap sau cu nevoi educaționale speciale. Zonele îndepărtate și rurale sunt deosebit de dezavantajate prin faptul că nu dispun de suficiente servicii de ECEC la nivel local. Astfel de dezechilibre teritoriale pot agrava problemele de accesibilitate financiară. Prin urmare, este important să se ia în considerare, în planurile de mobilitate, diferitele profiluri ale utilizatorilor de servicii ECEC și să se includă, în colectarea datelor, acoperirea teritorială în scopul evaluării și monitorizării.
- (26) În numeroase state membre, costul ridicat al serviciilor de ECEC reprezintă în continuare un obstacol important în calea participării. Din datele Eurostat reiese că factorul de cost are o pondere semnificativă în decizia de a nu utiliza serviciile formale de îngrijire a copiilor în multe țări, în special pentru gospodăriile expuse riscului de sărăcie. Din statisticile Uniunii privind venitul și condițiile de viață pentru 2016 rezultă că 13 % dintre părinți nu apelează la servicii de îngrijire a copiilor din cauza costurilor acestor servicii și că 11 % dintre aceștia întâmpină dificultăți moderate sau mari în a-și permite astfel de servicii. Aceste procentaje sunt de peste două ori mai mari, și anume 28 % și, respectiv, 27 %, în cazul gospodăriilor expuse riscului de sărăcie. Studiile științifice arată că serviciile de ECEC de înaltă calitate aduc importante beneficii economice, sociale, educaționale și de dezvoltare. Asigurarea unor servicii de ECEC accesibile din punct de vedere financiar este benefică pentru satisfacerea nevoilor de perfecționare și recalificare ale femeilor și pentru facilitarea participării acestora pe piața forței de muncă; de asemenea, are un impact pozitiv pe termen lung asupra educației de la o vârstă timpurie, punând bazele unei atitudini pozitive față de învățare pe tot parcursul vieții și dovedindu-se a fi de folos nu doar copiilor implicați, ci și societății în general. Prin urmare, statele membre ar trebui să se asigure că serviciile de ECEC sunt furnizate la costuri proporționale cu venitul gospodăriei și că aceste costuri nu constituie o barieră în calea utilizării serviciilor de ECEC. În plus, statele membre ar trebui să țină seama și de alte costuri legate de participarea la ECEC, cum ar fi transportul, îmbrăcămintea și echipamentele necesare în situații de îngrijire.
- (27) Un mod de a se asigura furnizarea adecvată de servicii de ECEC accesibile din toate punctele de vedere, inclusiv din punct de vedere financiar, este să se introducă dreptul legal la ECEC, măsură prin care autoritățile publice garantează un loc pentru fiecare copil al cărui părinte îl solicită, indiferent de statutul profesional, socioeconomic sau familial al acestora. În majoritatea statelor membre există deja un astfel de drept legal, dar vârsta de la care acesta se aplică variază în mod semnificativ. În mod ideal, nu ar trebui să existe perioade neacoperite între sfârșitul concediului de maternitate, de paternitate sau pentru creșterea copilului, plătit sau compensat în mod corespunzător, și dreptul legal la ECEC.
- (28) Se preconizează că sporirea disponibilității serviciilor de ECEC de înaltă calitate și accesibile din toate punctele de vedere, inclusiv din punct de vedere financiar, pentru familii și îmbunătățirea condițiilor de muncă și a salariilor în sectorul ECEC vor aduce beneficii economice. În același timp, sustenabilitatea fiscală a investițiilor în ECEC poate fi optimizată prin evaluarea impactului asupra finanțelor publice și prin monitorizarea periodică și îmbunătățirea continuă a raportului cost-eficacitate, pe baza bunelor practici, inclusiv printr-o proiectare eficientă a unor mecanisme de finanțare care să fie coerente cu sustenabilitatea globală a finanțelor publice.
- (29) Este extrem de important ca toți părinții, indiferent de componența și statutul familiei, incluzând parteneriatele civile, astfel cum sunt recunoscute de legislația națională, să aibă un acces ușor și egal la informații online și offline adecvate privind ECEC, fără discriminare. Sunt considerate informații adecvate informațiile referitoare la dreptul la servicii corespunzătoare și disponibilitatea acestora, la modalitățile de acces și la eligibilitatea pentru sprijin financiar, când este cazul.
- (30) Necunoașterea drepturilor părinților și copiilor în ceea ce privește sistemul de ECEC și neconștientizarea relevanței acestuia pentru viitoarele realizări educaționale reprezintă un obstacol suplimentar în calea utilizării serviciilor, care afectează participarea femeilor pe piața forței de muncă. Informarea corectă și amănunțită a părinților ar trebui să conducă la decizii bine gândite și luate în cunoștință de cauză cu privire la opțiunile de îngrijire.

- (31) Sectorul ECEC este afectat de un deficit de personal în multe țări. Acest deficit poate fi abordat prin multiple strategii, cum ar fi îmbunătățirea condițiilor de muncă, a perspectivelor de carieră și a remunerațiilor, prin asigurarea cu regularitate de posibilități de perfecționare și recalificare, prin elaborarea unor strategii de recrutare creative și prin invitarea diferitelor grupuri subreprezentate, cum ar fi bărbații și persoanele care provin din medii culturale diverse, de exemplu migranții și refugiații, să se alăture forței de muncă din domeniul ECEC. Un mecanism simplu și rapid de recunoaștere a calificărilor ar putea contribui la abordarea deficitelor. De exemplu, Recomandarea (UE) 2022/554 a Comisiei ⁽¹¹⁾ abordează accesul persoanelor care fug din calea războiului din Ucraina la profesiile reglementate.
- (32) Promovarea unor condiții de muncă echitabile pentru personalul din sistemul de ECEC ar trebui să contribuie la atragerea de noi lucrători și, în același timp, la asigurarea faptului că persoanele care lucrează în acest sector sunt dispuse și capabile să rămână în profesie până la pensionare. O astfel de promovare poate contribui, de asemenea, la combaterea segregării de gen în sectorul ECEC. În acest context, orientările de politică ale Organizației Internaționale a Muncii privind promovarea muncii decente pentru personalul din sectorul educației timpurii a copiilor ⁽¹²⁾ conțin îndrumări despre posibila punere în aplicare a unor recomandări referitoare la dezvoltarea profesională și a carierei, la o remunerare adecvată, inclusiv la egalitatea de remunerare, la ocuparea durabilă a forței de muncă și la condițiile de muncă, precum și la promovarea dialogului social în acest sector.
- (33) Îngrijirea copiilor nu încetează în momentul în care aceștia intră în învățământul primar. Nevoile de îngrijire pe care le au copiii începând cu vârsta de școlarizare primară pot, la rândul lor, să limiteze participarea mamelor pe piața forței de muncă și timpul de lucru al acestora, dacă nu există soluții adecvate, de calitate și accesibile din punct de vedere financiar pentru îngrijirea după programul școlar și în timpul vacanțelor, în contextul sistemelor școlare naționale. Dacă nu există posibilități de îngrijire pentru copiii mai mari, faptul că sunt disponibile servicii de ECEC pentru frații și surorile mai mici nu înseamnă că părinții pot participa pe piața forței de muncă, o situație care ar putea avea impact și asupra utilizării serviciilor de ECEC pentru frații și surorile mai mici. Prin urmare, statele membre ar trebui să asigure servicii de îngrijire perișcolare adecvate, de calitate și accesibile din punct de vedere financiar. Se recomandă ca măsurile luate de statele membre să includă, după caz, o ofertă de supraveghere și sprijin pentru teme destinată tuturor copiilor, inclusiv copiilor care provin din medii defavorizate.
- (34) Echilibrul dintre viața profesională și cea privată rămâne o provocare majoră pentru mulți părinți, în special pentru femei. Dificultatea de echilibrarea a responsabilităților profesionale cu responsabilitățile de îngrijire constituie un obstacol major care contribuie la subreprezentarea femeilor pe piața forței de muncă. În acest context, rolurile femeilor și bărbaților în ceea ce privește îngrijirea sunt deseori influențate de stereotipuri de gen. La rândul său, dezechilibrul dintre activitățile de îngrijire desfășurate de femei și cele desfășurate de bărbați accentuează stereotipurile de gen în ceea ce privește ocupațiile și rolurile atât ale bărbaților, cât și ale femeilor.
- (35) Această persistentă disparitate de gen în ceea ce privește repartizarea responsabilităților de îngrijire ar trebui abordată, în special prin încurajarea utilizării de către tați a concediului de paternitate, a concediului pentru creșterea copilului și a formulelor flexibile de lucru, după caz, combinate cu o repartizare mai echitabilă a responsabilităților de îngrijire în cadrul cuplurilor în ceea ce privește munca remunerată și cea neremunerată ⁽¹³⁾. Punerea în aplicare a Directivei (UE) 2019/1158 ar trebui să consolideze dreptul lucrătorilor cu responsabilități de îngrijire la concediu de paternitate și la concediu pentru creșterea copilului, precum și dreptul de a solicita formule flexibile de lucru. În cadrul unor acțiuni ulterioare ar trebui, în principal, să se asigure sensibilizarea cu privire la aceste noi drepturi și să se monitorizeze dacă lucrătorii pot să recurgă pe deplin la aceste drepturi fără a suferi un tratament nefavorabil la locul de muncă.
- (36) În plus față de alte măsuri de conciliere a vieții profesionale cu viața de familie și cu viața privată, ar trebui promovate soluții flexibile pentru utilizarea ECEC, în funcție de necesități. De exemplu, lucrătorii cu responsabilități de îngrijire ar beneficia de acces la servicii complementare de îngrijire a copiilor, cum ar fi deschiderea mai devreme, asigurarea meselor și închiderea mai târziu.
- (37) Pentru a înțelege mai bine nevoile și constrângerile în materie de îngrijire, statele membre ar trebui să asigure disponibilitatea unor date adecvate cu un grad suficient de granularitate, fiabilitate și comparabilitate. Dat fiind că Directiva (UE) 2019/1158 nu conține dispoziții specifice referitoare la colectarea datelor, datele respective ar trebui să includă date despre utilizarea concediilor de paternitate și a concediilor pentru creșterea copilului, ținându-se seama de manualul metodologic pentru cadrul de indicatori privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată, elaborat de Comitetul pentru ocuparea forței de muncă (EMCO) și de Comitetul pentru protecție socială (CPS), în sprijinul monitorizării și evaluării corespunzătoare a directivei.

⁽¹¹⁾ Recomandarea (UE) 2022/554 a Comisiei din 5 aprilie 2022 privind recunoașterea calificărilor pentru persoanele care fug din calea invadării Ucrainei de către Rusia (JO L 107 I, 6.4.2022, p. 1).

⁽¹²⁾ Organizația Internațională a Muncii, „Meeting of Experts on Policy Guidelines on the promotion of decent work for early childhood education personnel” (Reuniunea experților referitoare la Orientările de politică privind promovarea muncii decente pentru personalul din sectorul educației timpurii a copiilor), disponibile la adresa: https://www.ilo.org/sector/Resources/codes-of-practice-and-guidelines/WCMS_236528/lang-en/index.htm

⁽¹³⁾ A se vedea Concluziile Consiliului privind combaterea diferenței de remunerare dintre femei și bărbați: valorizarea și repartizarea muncii remunerate și a muncii de îngrijire neremunerate, 13584/20.

- (38) Progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a prezentei recomandări ar trebui monitorizate periodic în contextul semestrului european, al raportului anual privind egalitatea de gen în Uniune și al portalului de monitorizare a Strategiei privind egalitatea de gen. În acest scop, statele membre ar trebui în special să sprijine Comisia în posibila elaborare și calculare a unui indicator pentru măsurarea disparității de gen în ceea ce privește repartizarea responsabilităților de îngrijire – care înseamnă diferența dintre timpul pe care îl alocă femeile responsabilităților de îngrijire și timpul pe care îl alocă acestora bărbații – a diferenței de remunerare dintre femei și bărbați și a timpului alocat muncii remunerate și celei neremunerate, pentru a se înțelege mai bine interdependențele dintre aceste elemente, în vederea sprijinirii dezvoltării unor politici bazate pe date concrete în domeniul egalității de gen și al aspectelor sociale. Statele membre ar trebui, de asemenea, să își continue eforturile de elaborare și punere în aplicare a reformelor în domeniul ECEC, utilizând în mod optim sprijinul Comisiei, inclusiv prin intermediul instrumentului de sprijin tehnic, prin schimbul de bune practici și prin recurgerea la procese și metodologii adecvate, precum și prin colectarea de date, implicarea părților interesate și o coordonare interinstituțională mai eficace și mai eficientă și prin planificarea, alocarea și dezvoltarea profesională a resurselor umane în sectorul ECEC.
- (39) Expresia „educație și îngrijire timpurie a copiilor” ar trebui înțeleasă, astfel cum este definită în Recomandarea Consiliului privind sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire timpurie a copiilor, ca referindu-se la orice servicii reglementate care asigură educație și îngrijire pentru copii începând de la naștere până la vârsta de școlarizare primară obligatorie – indiferent de cadru, finanțare, orar sau conținutul programei – și include îngrijiri în centre de zi și în cadrul familiei, servicii finanțate din fonduri private sau publice și servicii destinate nivelului preșcolar.
- (40) Pentru evaluarea impactului prezentei recomandări, Comisia, în colaborare cu statele membre, ar trebui să monitorizeze progresele înregistrate și să le raporteze cu regularitate Consiliului,

ADOPTĂ PREZENTA RECOMANDARE:

OBIECTIV ȘI DOMENIU DE APLICARE

1. Prezenta recomandare urmărește să încurajeze statele membre, ținând cont de circumstanțele lor naționale, să sporească participarea la servicii de educație și îngrijire timpurie a copiilor (ECEC) accesibile, abordabile ca preț și de înaltă calitate, pentru a facilita și încuraja participarea femeilor pe piața forței de muncă și pentru a consolida dezvoltarea socială și cognitivă a copiilor și succesul lor educațional, în special în cazul copiilor care se află în situații vulnerabile sau care provin din medii defavorizate.
2. Prezenta recomandare se referă la ECEC pentru toți copiii.

OBIECTIVE PRIVIND EDUCAȚIA ȘI ÎNGRIJIREA TIMPURIE A COPIILOR

3. (a) Se recomandă ca statele membre să furnizeze servicii de ECEC de înaltă calitate, în concordanță cu competențele naționale, cu nivelurile de utilizare a concediului pentru creșterea copilului și cu modelele de furnizare a ECEC, asigurând că, până în 2030, cel puțin 45 % dintre copiii cu vârste sub trei ani participă la ECEC conform datelor EU-SILC.

În pofida primului paragraf, se recomandă ca statele membre care nu au atins încă obiectivul stabilit în 2002 privind o rată de participare la ECEC de 33 % pentru această grupă de vârstă să crească participarea, până în 2030, cu cel puțin un procent specific în raport cu rata lor actuală de participare astfel cum se prevede la subpunctele (i) și (ii) de la prezenta literă. Rata actuală de participare se calculează ca rata medie de participare la ECEC a copiilor cu vârste sub trei ani din perioada 2017-2021, conform datelor EU-SILC. Se recomandă ca statele membre să crească participarea la ECEC în raport cu ratele lor actuale de participare astfel:

- (i) cu cel puțin 90 % pentru statele membre a căror rată de participare este mai mică de 20 %; sau
- (ii) cu cel puțin 45 %, sau cel puțin până la atingerea unei rate de participare de 45 %, pentru statele membre a căror rată de participare este cuprinsă între 20 % și 33 %;

- (b) Se recomandă ca statele membre să ofere servicii de ECEC de înaltă calitate pentru copiii cu vârsta de cel puțin trei ani, pentru a atinge, până în 2030, obiectivul asupra căruia s-a convenit prin Rezoluția Consiliului privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației (2021-2030) ⁽¹⁴⁾, conform căruia cel puțin 96 % dintre copiii cu vârste cuprinse între trei ani și vârsta de începere a învățământului primar obligatoriu ar trebui să participe la ECEC.

INDICATOR PENTRU INTENSITATEA PARTICIPĂRII

4. Se recomandă ca statele membre să sprijine un nivel de disponibilitate a serviciilor de ECEC care să fie compatibil cu bunăstarea și dezvoltarea copilului și care să permită o participare semnificativă pe piața muncii a părinților, în special a mamelor, permițând în același timp părinților să facă alegeri caracterizate prin egalitate de gen atunci când recurg la servicii de ECEC.
5. Se recomandă ca statele membre să ia măsuri pentru ca serviciile de ECEC să fie puse la dispoziție într-un mod care să le permită copiilor să participe cel puțin 25 de ore pe săptămână.
6. Se recomandă ca statele membre să promoveze disponibilitatea serviciilor de ECEC sau a serviciilor complementare înainte și după programul normal de lucru al serviciilor de ECEC, după caz, astfel încât să existe timp pentru deplasare, și să se asigure că îngrijirea copiilor este pe deplin compatibilă cu bunăstarea copilului și cu programul de lucru al părinților, precum și cu nevoia acestora de a concilia viața profesională cu viața de familie și cu viața privată.

INCLUZIUNEA COPIILOR CARE PROVIN DIN MEDII DEFAVORIZATE ȘI A COPIILOR CU HANDICAP, CU NEVOI SPECIALE SAU CU NEVOI EDUCAȚIONALE SPECIALE

7. SE RECOMANDĂ CA STATELE MEMBRE:

- (a) să dispună de măsuri specifice pentru înlesnirea și sporirea participării la ECEC a copiilor care provin din medii defavorizate, inclusiv a copiilor expuși riscului de sărăcie sau de excluziune socială sau care provin dintr-un context de migrație, a copiilor care nu cunosc suficient de bine limba în care sunt școlarizați, precum și a copiilor cu handicap, cu nevoi speciale sau cu nevoi educaționale speciale;
- (b) să ia măsurile necesare pentru a elimina, în ceea ce privește participarea la ECEC, decalajul care există între copiii expuși riscului de sărăcie sau de excluziune socială și populația generală de copii;
- (c) să depună eforturi pentru a spori participarea la serviciile generale de ECEC a copiilor cu handicap, a copiilor cu nevoi speciale sau cu nevoi educaționale speciale, după caz; și
- (d) să sprijine programele de formare pentru personalul din domeniul ECEC care au drept scop sprijinirea acestuia în oferirea de servicii de ECEC de înaltă calitate copiilor care provin din medii defavorizate, inclusiv copiilor expuși riscului de sărăcie sau de excluziune socială, precum și copiilor cu handicap, cu nevoi speciale sau cu nevoi educaționale speciale.

CALITATE

8. Se recomandă ca statele membre să se asigure că:

- (a) serviciile de ECEC pentru toți copiii sunt de înaltă calitate, pentru a contribui la dezvoltarea sănătoasă din punct de vedere fizic, social, emoțional, cognitiv și educațional și la bunăstarea copilului și pentru a spori încrederea părinților în servicii; și
- (b) cadrele naționale sau regionale de calitate, pe care statele membre sunt încurajate să le elaboreze în conformitate cu Recomandarea Consiliului privind sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire timpurie a copiilor, prevăd furnizarea de servicii pentru copiii din ambele grupe de vârstă vizate de prezenta recomandare; cadrele naționale de calitate ar trebui să prevadă în special:
 - raporturi adecvate între numărul membrilor personalului și numărul de copii și dimensiuni adecvate ale grupelor, ținându-se seama de vârsta copiilor și de eventualele handicapuri sau nevoi educaționale speciale pe care le pot avea aceștia, mai ales în sistemele de ECEC separate, astfel încât să se evite decalajele în materie de îngrijire;

⁽¹⁴⁾ JO C 66, 26.2.2021, p. 1.

- sprijinirea profesionalizării întregului personal din domeniul ECEC, inclusiv prin mărirea nivelului necesar de educație inițială și prin asigurarea dezvoltării profesionale continue, inclusiv cunoașterea drepturilor copilului, oferindu-se oportunități de formare profesională adecvate și pe tot parcursul vieții; și
- un mediu sigur, primitor și protector, o programă de învățământ de calitate și oportunități de învățare adecvate nevoilor specifice ale fiecărei categorii de copii și fiecărei grupe de vârstă, precum și un spațiu social, cultural și fizic care să ofere o serie de posibilități care să le permită copiilor să își dezvolte potențialul.

DISTRIBUȚIA TERITORIALĂ

9. Se recomandă ca statele membre să abordeze provocările cu care se confruntă copiii și familiile acestora în ceea ce privește accesul la o structură adecvată de educație și îngrijire, prin asigurarea unei acoperiri teritoriale suficiente cu servicii de ECEC. În acest scop, se recomandă statelor membre, în special:
- (a) să organizeze în mod adecvat furnizarea serviciilor de ECEC în toate zonele urbane și rurale, atât în cartierele și regiunile prospere, cât și în cele defavorizate, precum și în regiunile ultraperiferice, ținând seama de structurile naționale și de caracteristicile specifice ale zonei, inclusiv de densitatea populației de copii și de distribuția copiilor în funcție de vârstă, într-un mod care să fie în deplină concordanță cu principiile desegregării și nediscriminării și în strânsă cooperare cu autoritățile locale și regionale; și
 - (b) să țină seama, după caz, de necesitatea unui timp rezonabil de deplasare, inclusiv pentru părinții care utilizează mobilitatea activă și mijloacele de transport în comun, atunci când organizează servicii de ECEC sau când elaborează politici referitoare la locul în care să fie amplasate serviciile de ECEC.

ACCESIBILITATEA DIN PUNCT DE VEDERE FINANCIAR

10. În cazul altor copii decât cei vizați de Recomandarea Consiliului de instituire a unei Garanții europene pentru copii, care ar trebui să beneficieze de educație gratuită și de un acces efectiv și abordabil din punct de vedere financiar la servicii de ECEC de înaltă calitate, astfel cum este definit în recomandarea respectivă, se recomandă ca statele membre să se asigure că serviciile de ECEC sunt furnizate la costuri nete proporționale în mod rezonabil cu alte cheltuieli ale gospodăriei și cu venitul disponibil, acordând o atenție deosebită gospodăriilor cu venituri mici, inclusiv gospodăriilor monoparentale cu venituri mici. Statele membre sunt încurajate îndeosebi:
- (a) să limiteze cheltuielile din buzunar ale părinților; și
 - (b) atunci când este cazul, să introducă tarife diferențiate proporționale cu venitul familiei sau un tarif maxim pentru serviciile de ECEC.

ACCESIBILITATE

11. Se recomandă ca statele membre să elimine în permanență obstacolele din calea accesului egal la ECEC pentru toți copiii, în mod nediscriminatoriu. În contextul respectiv, ar trebui să se acorde o atenție deosebită următoarelor aspecte:
- (a) oferirea de soluții pentru părinții care au un program de lucru atipic, astfel încât aceștia să își poată concilia mai bine viața profesională, cu viața de familie și cu viața privată, asigurând totodată bunăstarea copilului;
 - (b) abordarea nevoilor specifice ale părinților unici susținători ai familiilor monoparentale, dintre care majoritatea sunt femei;
 - (c) îmbunătățirea accesului la ECEC, indiferent de situația părinților pe piața forței de muncă, într-un mod coerent cu oferirea de stimulente pentru încadrarea în muncă;
 - (d) asigurarea accesibilității clădirilor, a infrastructurilor, a serviciilor comunitare de sprijin și a transporturilor, precum și a materialelor didactice și a instrumentelor digitale pentru părinții și copiii cu handicap sau cu nevoi educaționale speciale;
 - (e) oferirea unui sprijin educațional și de îngrijire efectiv și a unei informări și comunicări adecvate pentru copiii și părinții cu handicap sau cu nevoi educaționale speciale, precum și pentru cei aflați în situații vulnerabile, precum și eliminarea barierelor lingvistice și culturale, inclusiv a barierelor cu care se confruntă copiii proveniți dintr-un context de migrație, pentru a face posibilă participarea copiilor la servicii de ECEC oferite în structuri generale care să fie incluzive și nesegregate;

- (f) furnizarea proactivă de sprijin și de informații clare cu privire la beneficiile care decurg din frecventarea structurilor de ECEC și la posibilitățile existente, normele de eligibilitate și procedurile administrative de acces la servicii de ECEC, pentru toți părinții, în mod nediscriminatoriu, indiferent de componența și statutul familiei; și
 - (g) furnizarea de sprijin administrativ pentru înscriere, cu o atenție deosebită pentru părinții care se află într-o situație vulnerabilă sau provin dintr-un mediu defavorizat.
12. Se recomandă ca statele membre să aibă în vedere introducerea unui drept legal la ECEC. Atunci când stabilesc vârsta de la care se aplică dreptul legal, se recomandă ca statele membre să țină seama de disponibilitatea și durata concediului de maternitate, de paternitate sau pentru creșterea copilului, plătit în mod corespunzător sau compensat, și să urmărească evitarea perioadelor neacoperite între sfârșitul acestui concediu și începerea serviciilor de ECEC.

SERVICII COMPLEMENTARE ȘI DE ÎNGRIJIRE PERIȘCOLARĂ

13. Pe lângă furnizarea de servicii de ECEC, se recomandă ca statele membre să asigure o abordare cuprinzătoare a îngrijirii copiilor, ținând seama de nevoile de îngrijire ale copiilor de diferite vârste, inclusiv ale celor aflați la vârsta de școlarizare primară, prin facilitarea unor servicii de îngrijire perișcolare (după programul școlar și în timpul vacanțelor) accesibile, abordabile ca preț și de înaltă calitate pentru toți copiii înscriși în învățământul primar, inclusiv pentru copiii cu handicap sau cu nevoi educaționale speciale, ținând seama de organizarea națională a perioadelor școlare și a vacanțelor. Se recomandă ca statele membre să includă în serviciile respective, după caz, sprijin pentru teme pentru toți copii, inclusiv, în special, pentru copiii care provin din medii defavorizate sau care se află în situații vulnerabile.

CUNOAȘTEREA DREPTURILOR

14. Se recomandă ca statele membre să promoveze conștientizarea de către părinți a drepturilor lor, inclusiv, când este cazul, dreptul la un loc în ECEC, ținând seama de faptul că diferitele tradiții și medii pot influența cunoașterea sistemului de ECEC, modul în care este perceput și încrederea în el.
15. Statele membre sunt încurajate să informeze în mod proactiv părinții cu privire la posibilitățile, beneficiile și costurile utilizării serviciilor de ECEC, precum și, după caz, cu privire la sprijinul financiar disponibil. Ar trebui să se aibă în vedere:
- (a) informațiile despre ECEC de care au nevoie părinții, ținându-se seama de diversitatea competențelor și capacităților acestora, de mediul socioeconomic și de eventuala existență a unui handicap; și
 - (b) facilitarea accesului la informații atât online, cât și offline, ținându-se seama de diferitele nevoi lingvistice și de disponibilitatea instrumentelor digitale.
16. Se recomandă ca statele membre să instituie proceduri eficiente, imparțiale și accesibile de depunere a plângerilor pentru raportarea, către autoritățile competente, a problemelor sau a incidentelor.

CONDIȚIILE DE MUNCĂ ȘI COMPETENȚELE PERSONALULUI

17. Se recomandă ca statele membre să sprijine locuri de muncă de calitate și condiții de muncă echitabile pentru personalul din domeniul ECEC, în special prin promovarea dialogului social și a negocierilor colective și prin sprijinirea dezvoltării unor salarii atractive, a unor formule de lucru adecvate, a unor standarde ridicate în materie de securitate și sănătate în muncă, precum și a egalității și nediscriminării în acest sector, respectând în același timp autonomia partenerilor sociali.
18. Se recomandă ca statele membre să abordeze nevoile în materie de competențe și deficitul de lucrători în domeniul ECEC, în special prin:
- (a) îmbunătățirea educației și formării inițiale și continue pentru a le permite lucrătorilor actuali și viitori din domeniul ECEC să dobândească aptitudinile și competențele necesare;
 - (b) crearea de parcursuri de carieră în sectorul ECEC, inclusiv prin perfecționare, recalificare și servicii de informare și orientare;
 - (c) asigurarea unui statut profesional și a unor perspective de carieră atractive pentru lucrătorii din domeniul ECEC;

- (d) punerea în aplicare a unor măsuri de combatere a stereotipurilor de gen și a segregării de gen și de sporire a atractivității profesiei; și
- (e) dezvoltarea de rețele profesionale pentru persoanele angajate în sectorul ECEC, după caz.

COMBATEREA DISPARITĂȚII DE GEN ÎN CEEA CE PRIVEȘTE REPARTIZAREA RESPONSABILITĂȚILOR DE ÎNGRIJIRE

19. Se recomandă ca statele membre să încurajeze repartizarea egală între părinți a responsabilităților de îngrijire a copiilor prin:
- (a) combaterea stereotipurilor de gen și încurajarea, inclusiv prin campanii de comunicare, a unei participări echilibrate, pe picior de egalitate, a ambilor părinți la responsabilitățile de îngrijire; și
 - (b) promovarea și sprijinirea disponibilității unor formule de lucru favorabile familiei și a utilizării acestora în egală măsură de către femei și bărbați, precum și a utilizării concediului pentru creșterea copilului de către ambii părinți, în special de către bărbați, pe tot parcursul vieții.

GUVERNANȚA ȘI COLECTAREA DATELOR

20. Se recomandă ca statele membre să asigure o guvernanță solidă și eficace a politicilor în domeniul ECEC, în special prin:
- (a) asigurarea unei cooperări strânse între diferitele instituții de elaborare a politicilor și serviciile de ECEC și sprijinirea cooperării cu alte instituții de elaborare a politicilor și servicii responsabile cu dezvoltarea și educația timpurie a copiilor; și
 - (b) mobilizarea și utilizarea eficientă din punctul de vedere al costurilor a unei finanțări adecvate și sustenabile pentru ECEC, inclusiv prin utilizarea fondurilor și a instrumentelor Uniunii, precum și prin aplicarea unor politici care să conducă la o finanțare durabilă a serviciilor de ECEC, care să fie coerentă cu sustenabilitatea globală a finanțelor publice.
21. Se recomandă ca, după caz, statele membre să elaboreze sau să îmbunătățească colectarea de date cu privire la:
- (a) participarea la ECEC a copiilor, periodic și pe baza unor anchete realizate cu eșantioane de dimensiuni adecvate, cu defalcare după vârstă și, acolo unde este posibil, după sex, inclusiv cu referire la copiii care se află în situații vulnerabile sau care provin din medii defavorizate;
 - (b) diferențele dintre femeile și bărbații cu responsabilități de îngrijire în ceea ce privește utilizarea timpului în muncă remunerată și în muncă neremunerată, de preferință cu ajutorul anchetelor privind utilizarea timpului pe baza standardului stabilit de anchetele europene armonizate privind utilizarea timpului;
 - (c) utilizarea concediului pentru creșterea copilului, cu defalcare după sex, pe baza datelor administrative și într-un mod armonizat la nivelul Uniunii, recurgând la cadrul aprobat de indicatori privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată elaborat de subgrupul comun al EMCO și al CPS;
 - (d) condițiile de muncă ale personalului din domeniul ECEC, luând în considerare în special aspectele menționate în recomandările de la punctele 17 și 18; și
 - (e) deficitul din sectorul ECEC și la accesibilitatea, inclusiv din punct de vedere financiar, și calitatea serviciilor de ECEC, în mod periodic, precum și la distribuția teritorială a ECEC, în special pentru a evalua disparitățile teritoriale, inclusiv în zonele îndepărtate și rurale.
22. Se recomandă ca statele membre să își intensifice eforturile pentru a se asigura că datele sunt comparabile la nivelul Uniunii și că au un grad suficient de granularitate.

PUNEREA ÎN APLICARE, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA

23. Se recomandă ca statele membre să informeze Comisia cu privire la setul de măsuri luate sau planificate pentru punerea în aplicare a prezentei recomandări în termen de 18 luni de la adoptarea acesteia, valorificând eventualele strategii sau planuri naționale existente relevante. După caz, se poate face trimitere la rapoartele prezentate în cadrul mecanismelor de raportare existente, cum ar fi metoda deschisă de coordonare, semestrul european și alte mecanisme relevante de programare și raportare ale Uniunii.

SALUTĂ INTENȚIA COMISIEI:

24. (a) De a îmbunătăți furnizarea periodică de date, în colaborare cu statele membre, punând la dispoziție pe pagina de internet a Eurostat, precum și pe portalul de monitorizare a Strategiei privind egalitatea de gen, următoarele:
- (i) o defalcare suplimentară în funcție de vârstă și, după caz, în funcție de chintila în care se situează venitul gospodăriei, a participării copiilor la ECEC, precum și a intensității în timp a participării și a ratei de participare pentru copiii expuși riscului de sărăcie sau de excluziune socială;
 - (ii) intervale de încredere pentru principalul indicator al EU-SILC, „Copiii înscriși în structuri formale de îngrijire sau educație”, și pentru alți indicatori relevanți, alături de ratele de participare, pentru a asigura comparabilitatea între ani și țări; și
 - (iii) informații explicative mai cuprinzătoare despre datele colectate, în special în ceea ce privește programele de ECEC care intră în definiția indicatorilor;
- (b) de a mobiliza finanțare din partea Uniunii pentru sprijinirea reformelor și investițiilor naționale în ECEC;
- (c) de a explora posibilitatea de a elabora noi indicatori, în cooperare cu EMCO și CPS și în strânsă cooperare cu Comitetul pentru educație și cu Grupul permanent pentru indicatori și criterii de referință, de a încerca să faciliteze schimbul de bune practici și învățarea reciprocă între statele membre, precum și activități de consolidare a capacităților tehnice și de a continua să sprijine statele membre în eforturile lor de concepere și punere în aplicare a unor reforme în domeniul ECEC, în special prin intermediul Cadrului strategic pentru cooperare în domeniul educației și formării profesionale și prin intermediul instrumentului de sprijin tehnic;
- (d) de a încuraja agențiile Uniunii, cum ar fi Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați și Eurofound, să colecteze date cu regularitate, să elaboreze indicatori și să efectueze analize cu privire la disparitatea de gen în ceea ce privește repartizarea responsabilităților de îngrijire, la diferența de remunerare dintre femei și bărbați și la timpul dedicat muncii remunerate și muncii neremunerate și activităților individuale și sociale de către femeile și bărbații cu responsabilități de îngrijire și la formulele de lucru utilizate pe tot parcursul vieții lor profesionale;
- (e) de a monitoriza punerea în aplicare a prezentei recomandări în contextul raportului anual privind egalitatea de gen în Uniune și al mecanismelor existente în cadrul semestrului european, cu sprijinul EMCO și al CPS, și – pentru copiii cu vârsta peste trei ani – al Monitorului educației și formării.
25. De a raporta Consiliului, în termen de cinci ani, cu privire la progresele înregistrate în legătură cu prezenta recomandare.

Adoptată la Bruxelles, 8 decembrie 2022.

Pentru Consiliu
Președintele
M. JUREČKA